

Discernment..

Onderscheid maken of bitter vechten?

Door: R. Brinkman © 2009, www.yarah.nl

Stg B.T.O. Yarah
Postbus 113, 9800 AC Zuidhorn
<http://www.yarah.nl>

Inleiding

Eén van de zaken waar sommige Christenen in Nederland, en ook in het buitenland, zich mee bezig houden is de zogenaamde ‘discernment’. Er zijn diverse, speciaal hier op gerichte, ‘discernment’-sprekers, boeken en websites, en zij specialiseren zich in –zoals de Webster’s¹ definieert- het ‘inzicht en onderscheid maken’. Toegepast op het Christendom: inzicht en onderscheid, Bijbels gezien, in de leringen en verschijnselen welke er zijn binnen Christelijke kerken, groepen en sekten.

De laatste jaren werden sites waar ik aan (mee)werk² ook wel eens gerekend tot die categorie. Omdat op de sites *soms* artikelen werden geplaatst over ondermeer de dwaling van de ‘alverzoening’, over het ‘Warrenisme’ en wat genoemd wordt de ‘McChurch’: een vorm van geloofsbeleving waarbij de Bijbelse leer vermengd is, wordt, met populistische methoden en wereldgelijkvormige activiteiten met als doel de “zoeker” bij de kerk te betrekken. Helaas meestal zonder resultaat; deze kerken groeiden wel, maar de nieuwe leden-aanwas betrof in 95% van de gevallen³ mensen die de orthodoxe gemeenten en kerken verruilden voor de “moderne”, laagdrempelige “zoekerskerken”.

Het feit dat daarover –ook door mijzelf- gepubliceerd is, wil absoluut niet zeggen dat ik mijzelf reken tot hen die zich bezig houden met ‘discernment’. Natuurlijk ontkom je er soms niet aan om leringen en inzichten te toetsen, onderscheid te maken, die op je af komen. Maar mijzelf rekenen tot hen die hier een specialisme van hebben gemaakt? Nee, dat niet.

Wat is ‘discernment’?

Eigenlijk is er geen goed Nederlands woord voor dit begrip, zodat ik de term ‘discernment’ zal blijven gebruiken. Zoals in de inleiding opgemerkt is ‘discernment’ het *inzicht (hebben) en onderscheid maken* en dan met name in die zaken *welke de fundamenten van de gezonde, Christelijke leer -de Christelijke doctrines- aantasten*.

Doctrines

Een groot aantal Christelijke doctrines zijn gebonden aan een theologische opvatting, kerk of stroming. Daarom kan, *moet*, toetsing aan deze doctrines achterwege blijven. Bijvoorbeeld: als iemand zegt de uitverkiezingsleer te verwerpen, is een toetsing aan de doctrine van de uitverkiezing zinloos, want het betreft hier *geen Bijbelse doctrine* doch *een leerstellige opvatting van een bepaalde geloofsrichting*. In het verleden is het echter méér dan eens voorgekomen dat men op grond van een eigen, theologische, opvatting of lezing van Gods Woord de opvatting van de ander (kerk, groep, stroming) verwierp of tot ‘kettters’ bestempelde. Met als gevolg soms zelfs kerkscheuringen. Het mag duidelijk zijn dat dit géén Bijbelse manier van toetsing is.

¹ <http://www.merriam-webster.com/dictionary/discerning>

² Zoals www.bijbelaktueel.nl, www.bijbelgetrouw.nl e.a.

³ “‘Bethel’ groeide vooral door ex-gereformeerden”, Friesch Dagblad, 28 april 2006.

Toch komen we vaak *juist deze manier van toetsing* tegen. De persoon die ‘toetst’ of een lering of gedachte Bijbels is gaat vaak uit van *vooropgezette meningen*, opvattingen, en toetst aan de hand daarvan of wat er onderwezen wordt wel juist is. Wijkt hetgeen onderwezen wordt af, dan wordt het verworpen als ‘niet Bijbels’. We zien hier geen oprechte, Bijbels gebaseerde, ‘discernment’. We zien dat er vaak vanuit de dode -meestal orthodoxe- letter een meetlat wordt gelegd langs alles wat anders, alles wat nieuw, is. En als hetgeen gemeten wordt niet past binnen het meetlintje van de orthodoxie dan .. dan wordt het als ‘onbijbels’ of nog erger bestempeld.

Natuurlijk verzin ik het bovenstaande niet zomaar om mensen die zich bezig houden met de toetsing van nieuwe opvattingen aan te vallen; de *geschiedenis* bewijst namelijk dat dit gebeurt. Een voorbeeld waar ik recent tegen aan liep is hoe bijv. de bekende, puriteinse, prediker George Whitefield zijn zeer goede vriend, en medegrondlegger van het Methodisme, John Wesley ‘de maat nam’ toen Wesley een leerstellige prediking⁴ hield over de “Vrije Genade”. Wesley veegde hierin de vloer aan met de uitverkiezingsleer. Whitefield, in antwoord hierop, schreef een lange brief⁵ die publiek is geworden. In deze brief beticht hij Wesley van het geven van ‘valse definities’ van het woord genade en het brengen van dwaling, het ‘verleiden’ van gelovigen zelfs. Zo schrijft hij ondermeer:

“Dit is de gevestigde doctrine van de Schrift, en erkend als zodanig in het 17e artikel van de *Kerk van Engeland*, zoals bisschop Burnet zelf bevestigd. Maar de geliefde heer Wesley ontkent het absoluut.”

Het uitgangspunt van Whitefield is dat de *uitverkiezingsleer* de enig juiste schriftopvatting is, en, doordat de Kerk van Engeland (*nota bene de Anglicaanse kerk welke de puriteinen terug wilden roepen tot heiliging!*) dit bevestigt ziet hij zich gesterkt in zijn punt en wijst op grond hiervan, ondermeer, Wesley’s opvatting over de Schrift af, met zware woorden! Ik vraag mij af welke zijn woordkeus zou zijn als Wesley en hij *niet* bevriend waren geweest..

Een ander voorbeeld zijn de (bekende) opwekkingsbewegingen. Zo waren er de (1^e en 2^e) “Great Awakening” in de VS, maar ook in Nederland en andere delen van Europa waren er regelmatig grote opwekkingen. In Nederland waren er rond 1750 ook diverse opwekkingen, waarvan de ‘Nijkerkse beroeringen’⁶ de bekendste is geworden. Vanuit ‘kerkelijk Nederland’ was er veel kritiek hierop, met name vanwege de ‘emotionele uitingen’ en uiteindelijk kwam er zelfs een verbod (!) op de opwekking, en de spontane bijeenkomsten, van de hand van Stadhouders Willem IV. Tegenstanders van de opwekkingsbeweging bedienden zich niet van ‘discernment’ op Bijbelse grond. Integendeel; men stuurde valse pamfletten onder naam van één van de predikanten die de opwekking leidden rond, er werd gezegd dat er sprake was van ‘geestdrijverij en dweperij’ etc..

Wederom dus een voorbeeld van oneigenlijke argumenten, ja.. zelfs strijden door het gebruiken van laster en achterklap en (overheids)dwang

Het grote gevaar van opwekkingsbewegingen –althans wat daar tegenwoordig voor doorgaat- is, uiteraard, dat er sprake kan zijn van extreme uitwassen en onbijbels gedrag *aan de rand van het gebeuren*. Emoties worden leidend en zijn bedrieglijke graadmeters.

⁴ <http://new.gbgm-umc.org/umhistory/wesley/sermons/128/>

⁵ <http://www.spurgeon.org/~phil/wesley.htm>

⁶ [http://www.encyclopedia.nl/Nijkerkse Beroeringen](http://www.encyclopedia.nl/Nijkerkse_Beroeringen), http://nl.wikipedia.org/wiki/Nijkerkse_beroeringen

Tegenwoordig worden veel zaken namelijk ook ‘opwekking’ genoemd, terwijl er helemaal geen sprake is van opwekking. Een voorbeeld hiervan is de Lakeland Revival⁷, een ‘opwekking’ welke grote overeenkomsten vertoont met de Pensacola-revival en de zogeheten Toronto-blessing. Er zijn ook onderlinge verbanden tussen deze ‘opwekkingsbijeenkomsten’. De ‘geestelijk leider’ van de Lakeland-revivals, Todd Bentley, was *-zo bleek al snel-* een overspelige dronkenlap en charlatan. Zijn ‘bediening’ ging hier dan ook aan ten onder en in oktober 2008 werden de ‘revivals’ stopgezet.

Een echte opwekking wordt áltijd voorafgegaan, bij de mens(en) die het betreft, door zondebesef en bekering. Dat is hét kenmerk van de ware opwekking. De éérste opwekking die wij uit de geschiedenis kennen laat dit namelijk al zien; in Handelingen 2 lezen we dat na de prediking van Petrus de toehoorders ‘diep getroffen’ waren en zeggen: “*Wat moeten wij doen, mannen broeders?*”. Het antwoord van Petrus is: “*Bekeert u en een ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave des heiligen Geestes ontvangen*”. Er bekeerden zich op die dag 3.000 mensen. Drieduizend! Dát is opwekking! Wanneer mensen zich **bekeren**.

Hier zien we een voorbeeld van ‘discernment’; er gebeurt iets (“revivals”) en we kijken wat de Bijbel daar over onderwijst. Dan zien we: de kern van een opwekking is: zondebesef en wedergeboorte waaruit vervolgens actie volgt: doop, een veranderd leven.

Bitterheid

Ik moet -met tegenzin- vaststellen dat veel mensen zich bezighouden met ‘discernment’ uit bitterheid. Dr. Willem Ouweneel, wiens visies van de laatste jaren ik zeker niet deel, noemt⁸ hen die zich bezighouden met ‘discernment’ mensen die zich bezighouden met de “Bediening van Achterdocht” – hij zegt dat zij “het *werk van de Geest* beroepsmatig de grond in boren.”

Natuurlijk is Ouweneel’s opmerking niet terecht, althans.. niet volledig. Er zijn namelijk zeer veel mensen die oprecht trachten hetgeen er zich voordoet op het ‘christelijke erf’ te toetsen. Anderzijds heeft hij ook wel gedeeltelijk gelijk. Want, zoals ik al zei: er zijn er die zich uit pure bitterheid bezighouden met deze zaken.

Deze bitterheid kan diverse oorzaken hebben. Meestal ontstaat het doordat men –door bepaalde onbijbelse ontwikkelingen- een gemeente, al of niet gedwongen, moet verlaten. Hoe verleidelijk is het dan niet om gedreven door wraakzuchtige gevoelens of frustraties over dit onrecht alles en iedereen ‘*af te branden*’. Daarnaast zien we ook met enige regelmaat dat mensen gemeenten verlaten om heel andere, persoonlijke, redenen of motieven. Het minste of geringste is dan aanleiding voor ze om “gekwetst” de gemeente de rug toe te keren en vervolgens wraakzuchtig te handelen richting die gemeente of personen binnen die gemeente.

Gods Woord zegt echter dat we er goed op moeten letten dat dit **juist niet** gebeurt, dat er geen ‘bittere wortel’ ^{Hebr. 12:15} opschiet, want zo’n bittere wortel doet meer kwaad dan goed, omdat er zeer veel mensen mee besmet kunnen worden. In de praktijk heb ik gehoord en gezien dat zo’n bittere wortel inderdaad kan “opschieten” bij mensen en dit hen geestelijk beschadigen kan. Maar niet alleen hen; ook hun omgeving raakt er door beschadigd.

⁷ http://en.wikipedia.org/wiki/Lakeland_Revival

⁸ <http://bijbelgetrouw.nl/index.php?itemid=1129>

Zelf heb ik overigens ook ervaren, meerdere malen zelfs, dat ik mij genoodzaakt zag een gemeente te verlaten (vrijwillig dan wel gedwongen) omdat er onbijbelse zaken speelden. Je kunt dan twee dingen doen: gaan “mokken” en de betreffende gemeente jarenlang “bestrijden” of... “het stof van je voeten slaan” ^{Marc. 6:11} en verder trekken. Naar mijn stellige mening is de laatste optie de enig juiste, Bijbelse, weg. Het “stof van je voeten slaan” betekent niet dat je zonder een woord te zeggen vertrekt; je moet –dat is je plicht- kenbaar maken waarom je de gemeente verlaat en wil men niet luisteren naar je (Bijbelse) argumentatie dan is het moment aangebroken om verder te gaan. Mijn persoonlijke ervaring is dat na zo’n gebeurtenis de Here altijd nieuwe deuren heeft geopend. Soms zelfs heel onverwachte deuren. Want wat wil de Here? Dat wij, wanneer we “niet ontvangen worden” als een Jona onder de boom gaan zitten mokken? Of wil hij dat we verder gaan en onze Bijbelse taak uitvoeren door het Evangelie verkondigen ^{Marc. 16:15?}

Moeten we onze mond houden?

Ik hoor de ‘discernment’-broeders inmiddels al mopperen; “Moeten we dan alles maar goed vinden? Moeten we soms onze mond houden? Wil jij niet optreden tegen dwalingen?”. Wellicht dat er zelfs zijn die op basis van drie regels uit dit artikel inmiddels al driftig aan het typen zijn geslagen om, op grond van een paar uit z’n verband gerukte zinnen, ook mij op de grote hoop van ‘dwalenden’ –in hun ogen- te werpen. Het zij zo. Maar om de vraag te beantwoorden: Nee, we moeten zeker niet onze mond houden! Zoals ik eerder aangaf, heb ik dat in het verleden ook niet gedaan en zal dat in de toekomst, D.V., ook niet doen. Toch is zelfreflectie en toetsing van onze eigen motieven zeer belangrijk.

Bijbelse principes van toetsing

Jakobus 3:13 zegt:

“Wie van u kan wijs en verstandig genoemd worden? Laat hij het daadwerkelijk bewijzen door een onberispelijk leven en door wijze zachtmoedigheid”.

Waarom vallen we iets of iemand aan? Waarom houden we ons bezig met ‘discernment’, met toetsing? *Is het vanwege ons zelf?* Om welke reden dan ook? Of is het daadwerkelijk uit bezorgdheid over de ‘kudde’? Vinden we ons zelf wijs genoeg, en verstandig, om dit te doen, laten we het dan doen, zoals Jakobus zegt, in wijze zachtmoedigheid en niet met een pen ‘gedoopt in azijn’. En al helemaal niet, zie eerder, op grond van oneigenlijke, soms zelfs lasterlijke en oneerlijke, argumenten of om de *dode orthodoxie* te verdedigen.

De Bijbelse principes omtrent de toetsing, van wat er in de gemeente waar wij gesteld zijn gebeurt, zijn kort samengevat als volgt:

1. een ieder kan toetsen. Elk mens is in staat te onderscheiden, op zijn of haar eigen niveau, wat goed of slecht is in de gemeente en dient hieruit zijn of haar eigen conclusies te trekken. Dit is een Bijbelse opdracht ^{1 Jh. 4:1}, maar onderzoek éérst jezelf ^{2 Kor. 13:5}.
2. toets op grond van gezonde, Bijbelse, principes en doctrines. Niet op grond van vooringenomen theologische standpunten. Alleen de Bijbel is de grondslag voor ons toetsen ^{Hand 17:11}.
3. laat u leiden door Gods Geest ^{Joh 14:16-17, Joh 16:13, 1 Kor 2:12}. Een geestelijk mens is in staat de zaken juist te beoordelen ^{1 Kor 2:15}.
4. weest nuchter, laat u niet leiden door emoties! ^{1 Pet r.1:13}.

5. afval en dwaling is een teken van de laatste dagen ^{1 Tim 4:1-3}. We moeten vast houden aan de waarheid we moeten ons wapenen hier tegen want we hebben te strijden tegen de duistere machten, en niet tegen vlees en bloed (mensen!) ^{Ef 6:12}.
6. zij die zich bezig houden met ‘de toetsing van anderen’ mogen zelf niet ongehoorzaam zijn aan het Woord en dienen daarom ook onder het Woord te zijn en (blijvend) onderwezen worden in het Woord ^{Hebr 10:25, Jak 1:19-21}.
7. wijsheid, tucht en Bijbels onderscheid hangen onlosmakelijk samen met zachtmoedigheid ^{Spr 10:13, Spr 16:21, Fil 1:9, Jak 3:13}.
8. Menselijke opvattingen mogen nooit leidend zijn, Gods wegen zijn hoger dan onze wegen en we moeten ons dus niet door ‘eigen wijsheid’ laten leiden ^{Jes 55:7-9}.
9. Wij worden gemeten zoals wij anderen meten ^{Rom 2:1-3}.
10. Tot slot: “Daarom, wie meent te staan, zie toe, dat hij niet valle.” ^{1 Kor. 10:12}.

Wie meent te moeten toetsen, deze roeping te hebben ontvangen, moet goed letten op zichzelf. Het gaat niet aan anderen te (ver)oordelen als we niet op onszelf de principes toepassen die we op anderen toepassen. Sterker nog: we dienen, wanneer we ons bezig houden met ‘discernment’, dit als onze roeping zien, ons zelf nog véél strenger te beoordelen dan dat we een ander (be)oordelen.